

וועדת ערר לפי חוק הנכים תגמולים ושיקום תשי"ט 1959, פסק הדין עוסק בעניין זכאותה של חיילת שחלתה במהלך שירותה הצבאי לתגמולים ממשרד הביטחון.

מספר תיק: 17578-05-21

סוג ההליך: מינהלי לפי חוק הנכים (תגמולים ושיקום) תשי"ט - 1959 [נוסח משולב]

הרכב: חברי הוועדה השופטת (דימ.) יעל אחימן יו"ר, ד"ר ליאור דבוראק חבר, עו"ד ירון מויאל חבר.

בית משפט: בית משפט השלום בירושלים.

מועד פסק הדין: 18.9.24

תקציר פסק הדין שניתן בע"נ 17578-05-21

פסק הדין שניתן ביום 18/09/24, דן בזכותה של חיילת שחלתה במחלת הטרשת הנפוצה במהלך שירותה הצבאי, להכרה בפגיעתה על בסיס חוק הנכים (תגמולים ושיקום), תשי"ט-1959 [נוסח משולב].

חשיבותו של פסק הדין, טמונה בכך שהינו מהווה חלק מסדרה של פסקי דין שניתנו לאחרונה ע"י חברי ההרכב בראשותה של השופטת (בדימוס) יעל אחימן וחושפים את הבעייתיות הקיימת ביחסי הגומלין השוחרים בין קצין התגמולים והמומחה שאליו מופנה הנפגע לבדיקה.

תביעתה של החיילת שטענה, כי חלתה במחלת הטרשת הנפוצה לאחר שנחשפה לזיהום בוורוס EBV שבשלו פרצה מחלתה, נדחתה ע"י משרד הביטחון באופן חלקי (25%). הדחיה נעשתה על בסיס חוות דעתו של פרופ' איתן אוריאל.

הנימוק שעמד ביסוד הדחיה של 75% מן ההכרה, היה כי החיילת הייתה ילדה בעלת נטיות חולניות, שסבלה במובהק מריבוי של מחלות זיהומיות שבשלהן חלתה ולפי תוצאות בדיקת ה-MRI, ייתכן שחלתה בטרשת טרם גיוסה. כך שאין להכיר בקשר סיבתי מלא בין התפרצות מחלתה לבין תנאי שירותה.

במסגרתו של דיון זה, נדרשו חברי הוועדה לשאלת הקשר הסיבתי שבין זיהום ה-EBV, שבו לקתה המערערת בעברה במועד לא ידוע, לבין התפרצותה של מחלת הטרשת הנפוצה. בפסק הדין שבו נתקבל במלואו הערר, ניתחו חברי הוועדה את חוות הדעת הרפואיות שניתנו. על בסיס החקירות והראיות שהונחו בפניהם, קבעו חברי הוועדה כי המומחה מטעם משרד הביטחון היטה את תוצאות ומסקנות חוות דעתו בהתאם לצפיותיו של משרד הביטחון. ציפיותיו אלה של משרד הביטחון, הובאו לידיעתו של פרופ' אוריאל איתן במישרין או ברמיזה, וזה פעל בהתאם לציפיות אלה תוך שהוא משנה את דעתו ביחס לעוצמת הקשר הסיבתי, מטה את פרשנותו לנתונים הרפואיים שהוצגו בפניו, הן באשר לעברה הרפואי והן באשר לתוצאות בדיקת ה-MRI.

עוד התרשמו חברי הוועדה בדונם בערר, כי מסקנותיו הסטטיסטיות כביכול של פרופ' אוריאל איתן ושיעורי ההכרה שנקבעו על ידו היו אף הם מוכוונים מטרה ובכל מקרה לא היו מבוססים על עקרונות סטטיסטיים מקובלים.

אין זו הפעם הראשונה שחברי הוועדה נתקלים בסיטואציות דומות. לא פעם נחשפו לכך שהייעוץ הרפואי שנוטל קצין התגמולים, מושג באופן שאינו עולה בקנה אחד עם האינטרס הציבורי החשוב והרגיש כל כך, שאותו נדרש קצין התגמולים לקדם. עניין זה שב ועלה בפסקי דין והחלטות שניתנו בעת האחרונה ועל כך יש לעמוד גם כאן – כך אמרו השופטים בפסק דינם.

הצורך לעמוד על הדברים גם בתיק זה נובעת מן החשיבות של עבודת הייעוץ הרפואית שנעשית במשרד הביטחון, בענף התגמולים ומשפיעה על גורלם של הפונים, אנשים צעירים, שנתנו את מיטב שנותיהם לטובת בטחון המדינה.

ודוק. הרופא המומחה, המקבל מקצין התגמולים את התיק למתן חוות דעת, הינו בעל מעמד מיוחד ומורכב. הוא איננו אמור להיות רופא "מטעם", הוא אף איננו בגדר "זרועו הארוכה" של משרד הביטחון, הוא אמור להיות בודק אובייקטיבי, תם לב, מחויב לאתיקה המקצועית של הרופאים, הפועל על פי הסטנדרטים הרפואיים המקובלים. הוא חייב להיות מקצועי ולערוך את כל הבדיקות הנדרשות לו לגיבוש דעתו העצמאית והאובייקטיבית. למותר לציין, כי קצין התגמולים אינו אמור להתערב בשיקוליו הרפואיים של המומחה שבו בחר לחוות את דעתו, לא אמור להדגיש בפניו כל עניין רפואי, אלא אך ורק לשמש כ"צינור" המעביר את המידע הממוסמך הקיים בידיו למומחה. האחרון, הוא שישקול את כל השיקולים ויבצע את כל הבדיקות הנדרשות לשם חשיפת האמת הרפואית, ככל שהדבר ניתן.

כפי שצוין בעבר על ידי הוועדה, חובתו של הרופא המומחה כלפי הנבדק אינה פחותה מחובתו כלפי קצין התגמולים והוא בעל כפל נאמנות. הואיל וכך, הרופא המומחה אמור לדחות כל ניסיון להטות את חוות דעתו לכיוון זה, או אחר מכל צד.